

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
8012 EE Zwolle

Aan: Provinciale Staten van Overijssel

In kopie aan: Commissaris van de Koningin, dhr. G. Jansen
Gedeputeerde Staten van Overijssel

Betreft: Rekenkamerbrief betreffende de treasuryfunctie van de provincies Overijssel
en Gelderland

Deventer, 12 december 2008

Geachte leden van Provinciale Staten,

Op 4 november 2008 heeft de Rekenkamer u geïnformeerd over de start van een kortlopend onderzoek naar de treasuryfunctie van de provincies Overijssel en Gelderland. In deze brief worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. In tegenstelling tot wat in de aankondigingsbrief vermeld stond, heeft ambtelijk én bestuurlijk hoor en wederhoor plaatsgevonden. Het hoor en wederhoor is in korte tijd tot stand gekomen. De Rekenkamer wil GS en de ambtelijk betrokkenen hiervoor bedanken. Beide bestuurlijke reacties zijn toegevoegd aan deze Rekenkamerbrief. De Rekenkamer heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid een nawoord te schrijven omdat de bestuurlijke reacties vooral uitnodigen tot een dialoog tussen PS en GS over de onderzoeksresultaten.

De onderzoeksresultaten in deze brief zijn van toepassing op beide provincies. Daar waar de beschrijvingen voor de provincies Overijssel en Gelderland uiteenlopen, wordt dit expliciet aangegeven. In de bijlage bij deze brief zijn de bevindingen van Overijssel opgenomen. Indien u kennis wilt nemen van de bevindingen in Gelderland dan kunt u contact opnemen met de Rekenkamer of deze downloaden van onze website.

Het onderzoek naar de treasuryfunctie

De treasuryfunctie houdt zich bezig met het uitzetten en aantrekken van liquide middelen en het beheersen van de hieraan verbonden risico's. Provinciale Staten zijn eindverantwoordelijk voor een gezonde financiële huishouding van de provincie. Gezien de actualiteit van het thema, wil de Rekenkamer op dit moment inzicht bieden aan Provinciale Staten in de treasuryfunctie. De focus ligt daarbij - gezien de context en de huidige financiële positie van de provincies - vooral op het uitzetten van gelden.

Voor het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Wat zijn de kernpunten van het treasurybeleid in de provincies Gelderland en Overijssel en hoe ziet het risicoprofiel eruit?
2. Op welke wijze is de uitvoering van en het toezicht op de treasuryfunctie georganiseerd?
3. Hoe ziet de financiële positie van de treasuryfunctie er nu uit, en wat zijn de ontwikkelingen geweest in de periode 2007-2008?
4. Hoe is het externe toezicht en de verantwoording georganiseerd?

Naast de reguliere treasury-activiteiten maakt ook het beheer van de nazorgfondsen stortplaatsen deel uit van het onderzoek. De bovenstaande onderzoeksvragen zijn daarom eveneens beantwoord voor het nazorgfonds stortplaatsen van de provincies Overijssel en Gelderland.

In deze brief worden de onderzoeksresultaten aan de hand van de onderzoeksvragen toegelicht. In totaal zijn twaalf overwegingen voor PS *schuingedrukt* opgenomen in de brief. Allereerst worden de resultaten op hoofdlijnen weergegeven. Vervolgens worden de onderzoeksvragen successievelijk uitgewerkt.

Samenvatting resultaten treasuryfunctie

Kernthema's	Resultaten op hoofdlijnen
1. Treasurybeleid en risicoprofiel	Het treasurybeleid van de provincies Overijssel en Gelderland is prudent en risicomijdend.
2. Organisatie	De organisatie van de treasury is op papier en ook in de praktijk in beide provincies goed geregeld. Er is sprake van functiescheiding en er vindt interne controle plaats op de treasuryfunctie, zij het dat de administratieve organisatie op enkele punten verbeterd kan worden.
3. Financiële positie	In Overijssel is in de periode 2007-2008 gemiddeld € 352 miljoen uitgezet en in Gelderland gemiddeld € 505 miljoen. In beide provincies zijn de uitzettingen aanzienlijk toegenomen. Het beleggingsbeleid tussen de provincies is verschillend ingevuld.
4. Extern toezicht en verantwoording	Het extern toezicht door het ministerie van BZK en de accountant vormen een extra waarborg voor de treasuryfunctie. De treasuryparagraaf in de begroting en rekening voldoet in beide provincies aan de wettelijke eisen en biedt PS inzicht in de treasuryfunctie.
5. Nazorgfondsen	De Rekenkamer constateert dat sprake is van een prudent beheer van de nazorgfondsen. Er zijn duidelijke verschillen in de omvang, het beleid en de organisatie van de nazorg tussen de twee provincies.

1. Wat zijn de kernpunten van het treasurybeleid en de uitvoering daarvan in Overijssel en Gelderland?

Het treasurybeleid van de provincies Overijssel en Gelderland is prudent en risicomijdend vormgegeven in het treasurystatuut respectievelijk de financiële verordening. Dit constateert de Rekenkamer op grond van relevante beleidsstukken en gesprekken met verschillende betrokkenen binnen de provinciale organisatie. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat de keuze voor een prudent en sterk risicomijdend treasurybeleid breed gedragen wordt en past binnen de huidige cultuur in de provincies ten aanzien van de omgang met publieke middelen. In praktijk vullen beide provincies de treasuryfunctie strikter in dan de Wet fido, de Regeling derivaten en uitzettingen en het eigen beleid vereisen. De strikte invulling van de treasuryfunctie ligt momenteel voor de hand gezien de situatie op de financiële markten, maar betekent feitelijk dat er sprake is van ruimte tussen het beleid en de beleidsuitvoering.

- 1. Neem de ruimte tussen het beleid en de beleidsuitvoering in overweging; ga na of deze ruimte kan blijven bestaan of dat deze ruimte verkleind zou moeten worden.*

In het treasurybeleid van beide provincies zijn geen richtlijnen opgenomen voor de spreiding van middelen over verschillende banken (zie onderzoeksvraag 3 voor de feitelijke spreiding over banken). Door te spreiden kunnen risico's worden verkleind.

- 2. Overweeg het bankrelatiebeleid verder uit te werken en aan het treasurybeleid toe te voegen.*

Een andere manier om de risico's te verkleinen, is door het instrument schatkistbankieren in overweging te nemen. De "Werkgroep uitzetten van middelen door decentrale overheden" heeft op advies van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Wet fido en de mogelijkheden van het instrument schatkistbankieren bezien. Over schatkistbankieren heeft de werkgroep opgemerkt dat het vrijwillig schatkistbankieren voor verschillende overheden een aantrekkelijke optie vormt. Overigens stelt het kabinet voor om op korte termijn de mogelijkheid van het wijzigen van het beleid omtrent lenen en uitzetten in de schatkist nader te onderzoeken.

- 3. Neem, zodra de mogelijkheden hiervoor helder zijn, het schatkistbankieren in de overwegingen met betrekking tot het bankrelatiebeleid mee.*

2. Op welke wijze is de uitvoering van en het toezicht op de treasuryfunctie georganiseerd?

De organisatie van de treasuryfunctie is in beide provincies zowel op papier als in de praktijk in voldoende mate geregeld, maar kent ook in beide provincies aandachtspunten.

Functiescheiding

In beide provincies is er sprake van een treasury-organisatie met een beperkte omvang; de treasurer en een of twee medewerkers houden zich er mee bezig. Bij het huidige risicomijdende beleid van de provincies past een beperkte organisatie.

- 4. Mocht er in de toekomst een actiever beleggingsbeleid gevoerd gaan worden, ga dan na in hoeverre een andere invulling van de treasury-organisatie gewenst is.*

Interne controle

Omdat er veel geld in de treasuryfunctie omgaat en het om een klein team gaat, is het van groot belang met regelmaat vinger aan de pols te houden als het gaat om de controle op dit proces. Voor de provincie Overijssel tekent de Rekenkamer daarbij aan dat de interne controle vooral achteraf plaats vindt en volledige en continue controle op de transactiebevestiging een aandachtspunt is. Voor de provincie Gelderland geldt dat de controller zowel beslissingsbevoegd is als de control uitoefent. In de praktijk zijn een aantal waarborgen ingebouwd om nadelige consequenties van deze functievermenging zo veel mogelijk te voorkomen. Een extra aandachtspunt is de reorganisatie (Gelderland in Beweging) per 1 januari 2009 die ook van invloed is op de financiële procesgang.

- 5. PS Overijssel: Wees met regelmaat alert op de controle in dit proces. Overweeg daarbij een volledige en continue controle op de transactiebevestiging.*
- 6. PS Gelderland: Wees met regelmaat alert op de controle in dit proces, zeker gezien de reorganisatie. Overweeg om de beslissingsbevoegdheid bij een andere functionaris dan de controller te leggen, om de control zo zuiver mogelijk in te kunnen vullen.*

Beslissingsbevoegdheid

Beide provincies hebben de beslissingsbevoegdheden bij het uitzetten van gelden vastgelegd. Dit is uitgewerkt door functies te koppelen aan looptijden en de hoogte van de hoofdsom per transactie. In de onderstaande tabel is dit weergegeven. Tevens is daarin de procentuele verdeling van de transacties in de periode 2007-2008 over de beslissingsbevoegdheden te zien.

tabel 2 Beslissingsbevoegdheden bij het uitzetten van gelden in Overijssel en Gelderland

Functie	Overijssel		Gelderland	
	Looptijd en hoofdsom	Perc.	Looptijd en hoofdsom	Perc.
Treasurer	Looptijd korter dan twee jaar en hoofdsom kleiner dan € 2,5 mln. per transactie	12%	Looptijd korter dan 6 maanden en hoofdsom kleiner dan € 11,5 mln. per transactie	75%
Teamleider MIFI (Overijssel) Hoofd concernstaf (Gelderland)	Looptijd korter dan 2 jaar en hoofdsom groter dan € 2,5 mln. en kleiner dan € 25 mln. per transactie	87%	Looptijd korter dan 2 jaar en hoofdsom kleiner dan € 11,5 mln. per transactie	1%
Gedeputeerde Staten	Looptijd van maximaal 30 jaar en hoofdsom groter dan € 25 mln. per transactie	2%	Looptijd langer dan 2 jaar en hoofdsom groter dan € 11,5 mln. per transactie	24%
Provinciale Staten	Looptijd langer dan 30 jaar en hoofdsom groter dan € 25 mln. per transactie	0%		

Voor het aangaan van leningen op de geld- en kapitaalmarkt geldt dezelfde verdeling van bevoegdheden. Daarenboven heeft in Gelderland GS een informatieplicht aan PS indien leningen worden aangegaan voor langer dan een jaar en met een hoofdsom groter dan 18,5 miljoen euro.

De verdeling van beslissingsbevoegdheden is aan de ene kant bedoeld om het risico van ongewenste transacties te beperken en aan de andere kant om de efficiency te bevorderen. Beide provincies hanteren verschillende begrenzings ten aanzien van de beslissingsbevoegdheden. De motivatie in beide provincies om tot deze verdeling van besluitvorming te komen, is tijdens het onderzoek niet duidelijk geworden. De verdeling van het aantal transacties per niveau van beslissingsbevoegdheid verschilt daarnaast sterk. Een ander aspect dat uit bovenstaande tabel duidelijk wordt, is dat PS Overijssel wel beslissingsbevoegdheid hebben en PS Gelderland niet. In de praktijk wordt PS Overijssel niet betrokken. Het is aan PS van beide provincies om af te wegen of er aanleiding is om de grens voor de beslissingsbevoegdheid aan te passen; bij welk bedrag en welke termijn wilt u beslissingsbevoegd zijn? Mocht die aanleiding er voor PS Overijssel niet zijn, dan kan overwogen worden om deze passage uit het statuut weg te laten.

7. *Ga de ratio achter de grenzen die gehanteerd worden ten aanzien van de beslissingsbevoegdheden na en neem deze, zo nodig, opnieuw in overweging.*

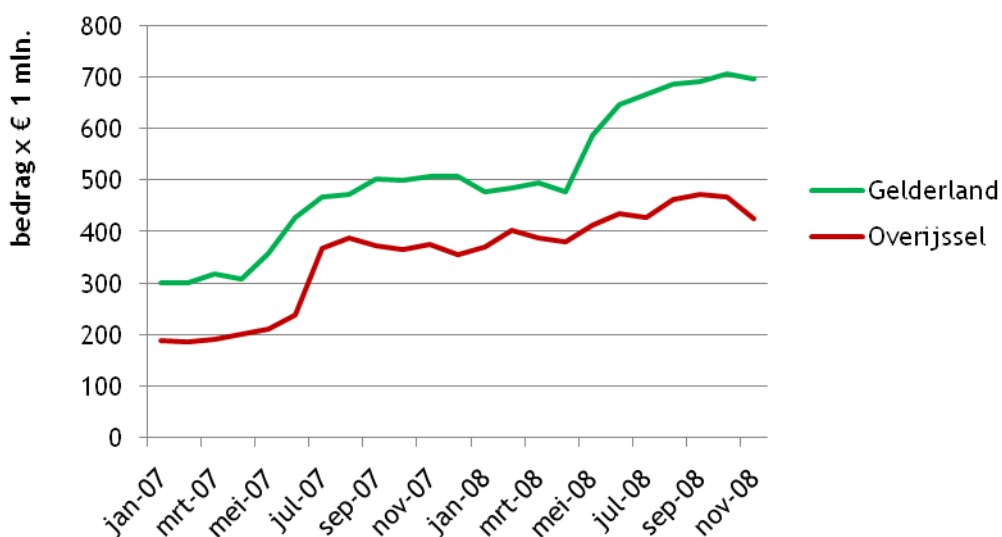
3. Hoe ziet de financiële positie van de treasuryfunctie er nu uit, en wat zijn de ontwikkelingen geweest in de periode 2007-2008?

Omvang

In figuur 1 is de ontwikkeling van de belegde vermogens zichtbaar gemaakt. Duidelijk wordt dat in beide provincies de belegde vermogens in twee jaar tijd sterk zijn gestegen. In Overijssel van ongeveer 190 miljoen naar ruim 450 miljoen euro. In Gelderland van 300 naar bijna 700 miljoen euro.

Daarnaast houden beide provincies saldi aan in rekening-courant. In Gelderland staat per 1 oktober 2008 circa 28 miljoen euro op de rekening-courant. In Overijssel gaat het op 6 november 2008 om een bedrag van circa 90 miljoen euro. De rekening-courant gegevens maken geen onderdeel uit van de cijfers in figuur 1.

figuur 1 Gemiddeld uitgezet vermogen per maand in de provincies Overijssel en Gelderland



In tabel 2 worden de beide provincies met elkaar vergeleken. De looptijd van uitzettingen in Overijssel is gemiddeld even lang als in Gelderland. Het rendement is in Gelderland 0,33% lager dan in Overijssel. De Rekenkamer heeft geen onderzoek uitgevoerd om het verschil in rendement te verklaren. Verder was uit de beschikbare informatie niet te herleiden of het gemiddeld gerealiseerde rendement van beide provincies als optimaal kan worden beschouwd. Een indicatie hiervoor is bijvoorbeeld een vergelijking tussen de gerealiseerde rente met de zogenaamde Euribor-rente (uitleg in de verklarende woordenlijst in de bijlage).

tabel 2 Financiële kengetallen uitzettingen in de periode 2007-2008

	Gemiddeld uitgezet bedrag per maand	Gemiddelde looptijd	Gemiddeld gerealiseerd rendement per maand
Overijssel	352,2 mln.	4 maanden	4,56%
Gelderland	505,2 mln.	4 maanden	4,23%

8. *De rekenkamer geeft PS in overweging om GS te vragen regelmatig rendementscijfers (vergelijking met Euribor-rente) op te leveren. Op deze wijze kan PS beter in staat worden gesteld om de juiste verhouding tussen risico en rendement in het kader van het gevoerde treasurybeleid te volgen.*

Spreiding

De provincie Overijssel heeft per november 2008 middelen uitgezet bij verschillende banken en woningcorporaties. De provincie Gelderland heeft momenteel alleen geld uitgezet bij de Bank Nederlandse Gemeenten; een bank met een triple A-rating. De provincie Overijssel heeft zowel geld uitgezet bij banken met een single, double en triple A-rating. Deze keuzes kunnen invloed hebben op risico's en rendementen.

Op grond van de verschillen in spreiding constateert de Rekenkamer dat de beleggingsstrategieën van beide provincies uiteenlopen.

Liquiditeitsprognose

Een liquiditeitsprognose is bedoeld om de verwachte tekorten en overschotten aan liquide middelen in beeld te krijgen. In beide provincies wordt aangegeven dat het moeizaam is om duidelijke prognoses te maken omdat de voortgang van de beleidsprogramma's lastig is te voorspellen. Pogingen van de provincies om in het verleden hier inhoud aan te geven werden als weinig rendabel beschouwd. De Rekenkamer constateert dat er een beperkte koppeling wordt gemaakt tussen de langere termijn liquiditeitsprognose en de beleggingen. Redenen om hier extra energie in te stoppen zijn:

- Een preciezer beeld van de liquiditeitspositie op langere termijn zou het mogelijk maken gelden langer uit te zetten. Daarmee ontstaat een dempende werking op de invloeden van de rentestand;
- Uitzettingen op langere termijn leiden tot minder transacties. Minder transacties betekenen minder administratie, bevestigingen, controles, betaalbewegingen en kosten.

9. *Overweeg om GS op te dragen een preciezer beeld van de liquiditeitspositie op langere termijn te creëren zodat het mogelijk wordt gelden langer uit te zetten. Daarmee kan een qua uitzettingsduur gevarieerdere uitzettingenportefeuille worden verkregen, waardoor renterisico's worden verkleind.*

4. Hoe is het externe toezicht en de verantwoording aan PS georganiseerd?

Extern toezicht

Het externe toezicht door het ministerie van BZK en de accountant vormen een waarborg voor de treasuryfunctie. PS worden hierover door het ministerie van BZK respectievelijk de accountant geïnformeerd:

- *Het rijk:* Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) houdt toezicht op de financiën van decentrale overheden. Dit wordt uitgevoerd door de Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden (IFLO). Het Ministerie van BZK bericht Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten jaarlijks per brief over het financieel toezicht.
- *Externe accountant:* In de provincie Overijssel is in het treasurystatuut opgenomen dat de accountant minimaal één keer per jaar in het kader van de jaarrekening de rechtmatigheid van de uitvoering van de treasury controleert. In Gelderland maakt

de controle van de treasuryfunctie deel uit van de jaarlijkse reguliere controle in het kader van de jaarrekening.

Verantwoording aan PS

In het BBV is opgenomen over welke elementen minimaal moet worden gerapporteerd in begroting en rekening over de treasuryfunctie. Voor een goede uitvoering van de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten is het van belang dat zij in de treasuryparagraaf geïnformeerd worden over de (verwachte) uitvoering van het treasurybeleid. De treasuryparagrafen van de provincies Overijssel en Gelderland voldoen aan de wettelijke eisen die eraan gesteld worden. Ook wordt in beide provincies relevante aanvullende informatie aan de paragraaf toegevoegd. De Rekenkamer constateert op basis van de opzet en de inhoud van de paragraaf dat PS zich met deze paragrafen een beeld kunnen vormen van de treasuryfunctie.

5. Wat is de plaats van het nazorgfonds stortplaatsen in de provinciale treasuryfunctie?

Nazorgfonds

Naast de reguliere treasury-activiteiten is het beheer van het nazorgfonds stortplaatsen in dit onderzoek beschreven. Krachtens de Wet milieubeheer is de provincie organisatorisch en financieel verantwoordelijk voor de nazorg voor stortplaatsen en opslagdepots voor baggerspecie. Met nazorg wordt bedoeld dat er dusdanige maatregelen worden getroffen dat gesloten stortplaatsen en opslagdepots zo weinig mogelijk nadelige gevolgen veroorzaken voor het milieu. De provincie is verantwoordelijk voor de nazorg na sluiting van stortplaatsen die op of na 1 september 1996 nog afval hebben ontvangen.

Om het nazorgfonds te vullen heft de provincie belasting bij de exploitanten en verkrijgt zij rendement op het reeds opgebouwde kapitaal.

De Regeling uitzettingen en derivaten, die gebaseerd is op de Wet fido, bepaalt onder meer dat decentrale overheden niet mogen beleggen in aandelen. Vanwege de lange termijnverplichtingen van de nazorgfondsen is door de ministers van Financiën en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten voor de nazorgfondsen een uitzondering op het verbod van beleggen in aandelen te maken.

Treasurybeleid nazorgfonds

In het kader van het nazorgfonds is bij beide provincies sprake van prudent en defensief treasurybeleid. De Rekenkamer constateert dat er onderlinge verschillen zijn in de provinciale nazorg qua omvang, organisatie en beleid.

- In Overijssel heeft de nazorg in de toekomst betrekking op een totaal van 3 stortplaatsen. In Gelderland gaat het om een totaal van 13 stortplaatsen en 8 depots voor baggerspecie.
- In Gelderland wordt zowel in aandelen belegd als in obligaties. In Overijssel wordt niet in aandelen belegd.
- Voor het Gelderse nazorgfonds is een externe vermogensbeheerder aangetrokken. Bovendien is een beleggingscommissie in oprichting om te adviseren over het beleggingsbeleid. Het vermogensbeheer voor het Overijsselse nazorgfonds wordt door de provincie uitgevoerd.
- In Overijssel zenden GS de begroting en rekening ter kennisname aan PS. Provinciale Staten van Overijssel nemen geen besluit over (het beheer en de beleggingen in het kader van) het nazorgfonds, met uitzondering van een specifiek besluit over de heffingen. In Gelderland is in de Regeling Fonds Nazorg Stortplaatsen Gelderland opgenomen dat PS de begroting en rekening van het Nazorgfonds vaststellen.

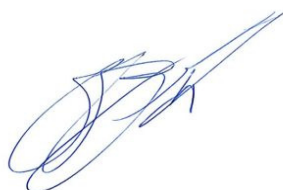
10. *Overweeg om informatie over onder meer rendement en risico uit de jaarrekening van het nazorgfonds eveneens op te nemen in de treasuryparagraaf van het jaarverslag. Hierdoor worden PS beter in staat gesteld zich een integraal beeld te vormen van de treasuryfunctie.*
11. *PS Overijssel: Gezien de verantwoordelijkheid van de provincie voor de nazorg is het voor PS Overijssel te overwegen om een toezichhoudende rol te claimen en dus te willen besluiten over begroting en rekening van het nazorgfonds.*
12. *PS Gelderland: De Rekenkamer ondersteunt het Gelderse plan om een beleggingscommissie voor het nazorgfonds in te stellen en adviseert om de voorbereidingen spoedig af te ronden.*

De Rekenkamer ziet uit naar de behandeling van deze brief in de Provinciale Staten van beide provincies.

Hoogachtend,



Piet van Dijk
Voorzitter



Claudio Bruggink
Secretaris-directeur

Bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel

Wij hebben 5 december j.l. uw rapport ontvangen inzake uw onderzoek naar het treasurybeleid bij de provincies Overijssel en Gelderland, en dan met name het gedeelte dat betreft de conclusies en aanbevelingen voor de provincie Overijssel.

Wij hebben met begrip kennis genomen van de korte reactietermijn en van het feit dat de ambtelijke en bestuurlijke reactie gecombineerd worden gevraagd, gezien de commotie die het onderwerp de afgelopen periode in den lande heeft veroorzaakt. Maar wij nemen deze gelegenheid te baat om u te verzoeken van deze afwijking van de gebruikelijke afspraken geen gewoonte te maken.

Onze opmerkingen over feitelijkheden zullen wij aan het slot van deze brief maken. Allereerst gaan wij in op uw conclusies en de aanbevelingen aan PS die u hebt geformuleerd.

De hoofdconclusies van uw onderzoek, zoals weergegeven op pagina 2 van uw brief aan PS, doen ons deugd. Wij constateren dat het beleid van de provincie Overijssel op het gebied van treasury naar uw oordeel als prudent en passend binnen wet- en regelgeving kan worden gekenschetst. En dat de interne organisatie op papier en in de praktijk goed is geregeld, met ruimte voor nog een enkele verbetering. Ook de wijze van rapporteren aan directie, GS en PS wordt door u als zodanig beoordeeld, dat deze organen een goed inzicht kunnen krijgen in de voortgang, resultaten en risico's van het treasurybeleid. Tot slot, ook het beheer van de gelden voor het Nazorgfonds Stortplaatsen, dat door de provincie wordt uitgevoerd, is prudent.

Wij zullen hier alleen ingaan op die aanbevelingen in uw brief aan PS, genummerd 1 - 12, die ons aanleiding tot opmerkingen geven.

Ad 1. Ruimte tussen beleid en beleidsuitvoering

Wij denken dat de omstandigheden waarin de financiële markten wereldwijd zich nu bevinden zeer abnormaal zijn. De beleidskaders, weergegeven in de wet Fido, BBV en het Treasurystatuut Overijssel zien toe op een meer normale situatie, die naar wij allen hopen binnen afzienbare tijd weer zal weerkeren. Naar onze mening is het niet nodig om het beleidskader voor de provincie Overijssel zodanig krap te maken, dat daarmee de normale handelingsvrijheid wordt beknot.

Ad 2. Beleid t.a.v. bankrelaties

Wij zijn van mening dat de uitvoering van het beleid, ook ten aanzien van het aantal bankrelaties, toebehoort aan GS. Een algemene beleidslijn, dat gestreefd moet worden naar verdeling van de middelen over meerdere partijen is wat ons betreft afdoende.

Ad 3. Schatkistbankieren

Wij zullen de vinger aan de pols houden ten aanzien van de ontwikkelingen op het gebied van schatkistbankieren. Maar zolang inzetten van dit instrument betekent, dat het gehele beheer van middelen overgaat naar het ministerie van Financiën, zullen wij daar geen gebruik van maken. Wij wensen de beslissingsbevoegdheid over onze liquiditeiten in eigen hand te houden.

Ad 5. Interne controle

Wij zullen bezien of het noodzakelijk is het proces rond het uitvoeren van transacties zodanig aan te passen, dat een volledige controle vooraf wordt ingepast. Momenteel wordt het Treasurystatuut aangepast waarbij de beslissingsbevoegdheid van de teamleider MIFI veranderd wordt in het (adjunct) HE.

Ad 8. Regelmatige rapportage rendementcijfers aan PS

Het is mogelijk om naast rapportage in de jaarrekening, in de financieringsparagraaf, ook in de Najaarsnota te rapporteren over het gemiddelde rendement over het lopende jaar tot dan toe. Wij denken, dat een hogere frequentie het beeld dat over de resultaten van het treasurybeleid niet wezenlijk verbeteren. Ook dient te worden opgemerkt, dat Euribor een dagelijkse momentopname is. De vergelijking tussen realisatie en Euribor zal voor beiden op gemiddelden moeten plaatsvinden.

Ad 9. Spreiding in de portefeuille

Wij nemen kennis van uw opmerkingen op dit punt. De keuze voor het looptijdenbeleid van uitzettingen is altijd onderwerp van discussie. Overwegingen daarbij zijn, naast de liquiditeitsprognose, ook de verwachte renteontwikkeling. Overigens blijven wij bij onze keuze om de liquiditeitsprognose op praktische overwegingen te grondvesten, daarbij zorgdragend voor het organiseren van flexibiliteit binnen onze rekening courant en en de timing van vrijval van deposito's.

Ad 10./11. Nazorgfonds

Op zich is het Nazorgfonds geen onderdeel van de provinciale begroting, er zijn een afzonderlijke jaarrekening en begroting die ter kennisgeving aan PS worden gezonden. Nadat een stortplaats is gesloten, gaat uiteindelijk het beheer over naar de provincie. Pas dan is het nodig dat de nazorg voor die stortplaats onderdeel uitmaakt van de provinciale P&C stukken.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

Bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland

Allereerst willen wij u mededelen het een prima initiatief van de Rekenkamer te vinden om de treasuryfunctie te onderzoeken, mede in het licht van de recente gebeurtenissen rond beleggingsactiviteiten bij lagere overheden.

Zoals u in uw brief aangeeft voert de provincie Gelderland een solide beleid bij haar treasuryactiviteiten. Als provincie Gelderland hebben wij i.v.m. de kredietcrisis geen enkel risico willen lopen. Daarom hebben wij onze gelden ondergebracht bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) met een triple-A status. Dit beleid voeren wij vanaf het moment dat de kredietcrisis zich in Amerika begon te manifesteren. Alhoewel dit over het algemeen wat minder rendement oplevert dan het beleggen bij financiële instellingen met een lagere rating, is het wel de meest veilige manier van beleggen.

Hieronder gaan wij puntsgewijs in op uw bestuurlijke Rekenkamerbrief. De bijlage van uw brief zal ambtelijk worden behandeld door het hoofd Concernstaf, de reactie hierop zal u separaat worden toegezonden.

Kernpunten van het treasurybeleid en de uitvoering daarvan bij de provincie Gelderland

1. De Rekenkamer constateert terecht dat de provincie de uitvoering van de treasuryfunctie momenteel strikter invult dan wordt voorgeschreven in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en haar eigen beleid zoals vormgegeven in de financiële verordening Gelderland 2003. De provincie heeft hierbij geanticipeerd op de uitzonderlijke omstandigheden die het afgelopen jaar in de financiële markten zijn opgetreden door haar middelen uitsluitend op triple-A basis uit te zetten. Dit beleid zal voorlopig worden gecontinueerd. De provincie wacht de heroverweging door de Ministeries van BZK en Financiën inzake de Wet fido af en zal haar eigen financiële verordening terzake daarop aanpassen. Er is derhalve geen directe reden om betreffende verordening op korte termijn te wijzigen.
2. De aanbeveling van de Rekenkamer om de financiële middelen over verschillende banken te spreiden kan zeker leiden tot verkleining van de risico's. De provincie voert inmiddels overleg met andere Nederlandse triple-A partijen. De verordening kan daar op worden aangepast.
3. Het instrument van schatkistbankieren, zoals dit momenteel in opdracht van het Ministerie van BZK wordt onderzocht, zal voor de provincie zeker een optie zijn om dit bij haar treasury-beleid te betrekken. De provincie wacht de resultaten van het onderzoek terzake af.

Organisatie van de uitvoering en het toezicht op de treasuryfunctie

4. De Rekenkamer geeft aan dat de organisatie van de treasuryfunctie zowel op papier als in de praktijk in voldoende mate is geregeld. Mocht er in de toekomst een actiever beleggingsbeleid gevoerd gaan worden, dan zal inderdaad worden nagegaan in hoeverre een andere invulling van de treasury-organisatie gewenst is. Het uitgangspunt van de provincie bij haar treasurybeleid blijft evenwel prudent en risicomijdend.

5. Dit aandachtspunt betreft de treasuryfunctie bij de provincie Overijssel, er wordt derhalve hier niet op ingegaan.
6. De Rekenkamer vraagt in dit verband terecht aandacht voor de reorganisatie (Gelderland in Beweging) per 1 januari 2009, die zeker van invloed is op de financiële procesgang. In de nieuwe organisatie komt de ambtelijke beslissingsbevoegd inzake treasury bij de afdeling Financiën en Bedrijfsvoering (F&BV) te liggen en niet bij Control. Overigens wordt in de huidige organisatie de controle op de beslissingsbevoegdheid van de provinciecontroller uitgevoerd door de back-office, welke geen onderdeel vormt van de Concernstaf. Derhalve is de controletechnische functiescheiding ook in de huidige situatie gewaarborgd.
7. Het voorstel van de Rekenkamer om de grenzen na te gaan die gehanteerd worden ten aanzien van de beslissingsbevoegdheden en deze zonodig opnieuw in overweging te nemen, wordt in het kader van de a.s. reorganisatie meegenomen.

De financiële positie van de treasuryfunctie en de ontwikkelingen in de periode 2007-2008

De Rekenkamer schetst in figuur 1 op blz. 5 de ontwikkeling van het belegde vermogen van de provincie Gelderland, welke oploopt van ca. € 300 mln per 1 januari 2007 tot ca. € 700 mln per november 2008. Tevens wordt het gemiddeld rendement op het belegd vermogen van zowel Gelderland als Overijssel weergegeven, waarbij het rendement bij Gelderland 0,35% lager ligt dan bij Overijssel. In de toelichting hierop wordt wel vermeld dat Gelderland haar gelden bij de BNG (triple-A) heeft uitstaan, maar er wordt geen toelichting gegeven op de rating van de financiële instellingen waar Overijssel haar gelden heeft uitstaan. Hierdoor wordt het niet duidelijk wat het onderscheiden risicoprofiel bij beide provincies is. Over het algemeen geldt namelijk dat een lagere rating een hoger risicoprofiel inhoudt. Om dit voor Provinciale Staten duidelijk te maken wordt de Rekenkamer verzocht deze essentiële informatie alsnog op te nemen.

8. De Rekenkamer geeft PS de overweging om GS regelmatig rendementscijfers op te laten leveren. Tot op heden verantwoordt GS aan PS de rendementscijfers op het belegde vermogen bij de Jaarrekening, indien gewenst kan dit vaker in het jaar plaatsvinden.
Op de door de Rekenkamer voorgestelde vergelijking met de Euribor-rente wordt afzonderlijk in de ambtelijke reactie ingegaan.
9. Het door de Rekenkamer genoemde belang van de adequate liquiditeitsprognose wordt door GS onderschreven.

Extern toezicht en de verantwoording aan PS

De Rekenkamer constateert dat in dit kader wordt voldaan aan de wettelijk gestelde eisen.

De plaats van het Nazorgfonds in de provinciale Treasuryfunctie

De Rekenkamer constateert terecht dat er sprake is van een prudent en defensief

vermogensbeheer van het Gelderse Nazorgfonds. Wij benadrukken dat het vermogensbeheer en het beleid terzake van de eigen provinciale middelen inhoudelijk afzonderlijke grootheden zijn. Wij merken op dat het in de Gelderse situatie niet alleen om 13 stortplaatsen gaat, maar tevens om 8 depots voor baggerspecie.

10. De overweging van de Rekenkamer om het rendement en risico m.b.t. het Nazorgfonds eveneens op te nemen in de provinciale Jaarrekening betreft een presentatiekwestie. Wij zullen deze overweging meenemen bij de eerstvolgende P&C-cyclus.
11. Dit aandachtspunt betreft het vermogensbeheer van het Nazorgfonds bij de provincie Overijssel, er wordt derhalve hier niet op ingegaan.
12. De ondersteuning van de Rekenkamer om een Gelderse beleggingscommissie voor het Nazorgfonds in te stellen nemen wij voor kennisgeving aan.

Hoogachtend,

Commissaris
van de Koningin

Secretaris